

Simptomi, zapleti ter diagnoza in zdravljenje sladkorne bolezni

SŠ

KEY SIMPTOMI, ZNAKI, ZAPLETI, DIAGNOZA, ZDRAVLJENJE, OGTT, HbA1c

Sladkorna bolezen (SB), ki jo imenujemo tudi **diabetes mellitus**, je bolezen, pri kateri izmerimo povišane vrednosti **glukoze** (= sladkorja) v krvi.

ZNAKI IN SIMPTOMI sladkorne bolezni

Simptomi so **občutki**, **zaznave** in **opažanja**, ki jih navede bolnik. Znaki so **objektivne meritve in opažanja**, ki jih zdravstveni delavec opazi in prepozna zazna ob bolniku.

Znaki in simptomi sladkorne bolezni vključujejo:

- pogosto uriniranje,
- zelo velika žeja, dehidracija,
- prekomerna lakota,
- izguba teže brez očitnega razloga,
- pogosto utrujenost,
- počasno celjenje ran ali nezaceljene rane,
- ščemenje in odrevenelost,
- okužbe sečil in/ali spolovil,
- zamegljen vid,
- slabost in bruhanje ...

ZAPLETI sladkorne bolezni

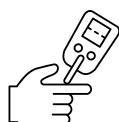
Sladkorna bolezen **lahko povzroči resne zaplete**, če se ne zdravi. Zaplete delimo na:

- **AKUTNE** (hipoglikemija, diabetična ketoacidoza, diabetični aketotični hiperosmolarni sindrom) ter
- **KRONIČNE** ali specifične zaplete (**diabetična retinopatija** - bolezenske spremembe na očesni mrežnici, **diabetična nefropatija** - postopno popuščanje ledvic in **diabetična nevropatija** - prizadetost živcev) in nespecifične zaplete (ateroskleroza, srčno-žilni zapleti, srčna in možganska kap, okvare ožilja nog). Na stopalih se lahko pojavijo rane, čemur rečemo - **diabetična noga**.

DIAGNOZA sladkorne bolezni

Diagnoza sladkorne bolezni se običajno postavi z uporabo različnih diagnostičnih testov.

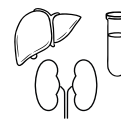
KRVNI TESTI

SIMPTOMI IN ANAMNEZA

DODATNI TESTI

KRVNI TESTI

Merjenje krvnega sladkorja na tešče:

S testom merimo raven glukoze po daljšem postenju. Za postavitev diagnoze sladkorne bolezni je glukoza višja od ravni 7,0 mmol/l.

Merjenje glikiranega hemoglobina (HbA1c):

S testom ocenimo povprečne vrednosti glukoze (sladkorja) v krvi v preteklih 2–3 mesecih. Izrazimo ga v odstotkih. Pri sladkorni bolezni je običajno raven HbA1c višja od 6,5 %.

Oralni glukozni tolerančni test (OGTT):

Ta test se uporablja za ugotavljanje motenj presnove glukoze. Vključuje merjenje ravni glukoze v krvi pred in po pitju raztopine z glukozo v določenih intervalih. Pri odraslih vrednost krvnega sladkorja višja od 11,1, 2 uri po OGTT mmol/l pomeni sladkorni bolezen.

Merjenje krvnega sladkorja po obroku:

z meritvami ocenimo ustreznost vnosa živil in delovanja zdravil.

Pogovor z bolnikom - simptomi in anamneza:

Zdravnik se z bolnikom pogovori o simptomih sladkorne bolezni, njegovih preteklih boleznih in družinskih boleznih. Če je potrebno, naroči dodatne teste, kot so ocena ledvične in jetrne funkcije ter vrednost maščob v krvi. Pregleda noge in ga po potrebi napoti k drugim specialistom.

Anamneza je pojem, ki s katerim poimenujemo zbrane podatke o bolniku, ki jih zdravnik pridobi s postavljanjem specifičnih vprašanj bolniku ali osebam, ki bolnika poznajo.

Zdravljenje in urejenost sladkorne bolezni

Z zdravljenjem sladkorne bolezni se ukvarja več zdravnikov:

Osebni zdravnik prepozna sladkorno bolezen in jo začne zdraviti. Nato ga napoti k **diabetologu** (zdravniku, ki se ukvarja z zdravljenjem sladkorne bolezni). Diabetolog bolnika vodi, prepoznava zaplete sladkorne bolezni in ga za prepoznavanje in zdravljenje zapletov usmeri k drugim specialistom.

Urejenost sladkorne bolezni se lahko preverja z določanjem krvnega sladkorja:

**V VENSKI
KRVI**

odvzem krvi
v laboratoriju

**V KAPILARNI
KRVI**

samotestiranje
doma

**V
MEDCELIČNINI**

s senzorjem
v podkožju

Ciljno območje glukoze v krvi je pri sladkornih bolnikih **med 3,9 in 10 mmol/l** (merjeno kadarkoli - pred in po obrokih).

ZDAJ ZNAM:

- Simptomi so občutki, zaznave in opažanja, ki jih navede bolnik.
- Znaki so objektivne meritve in opažanja, ki jih zdravstveni delavec zazna pri bolniku.
- Zaplete sladkorne bolezni lahko razdelimo na akutne ali kronične.
- Diagnoza sladkorne bolezni se običajno postavi z uporabo različnih diagnostičnih testov.
- Z zdravljenjem sladkorne bolezni se ukvarja več zdravnikov: osebni zdravnik, diabetolog in drugi specializirani zdravniki (glede na zaplete).
- Urejenost sladkorne bolezni se lahko preverja z določanjem krvnega sladkorja v venski ali kapilarni krvi ter v medceličnini.

Simptomi, zapleti ter diagnoza in zdravljenje sladkorne bolezni

SŠ

 SIMPTOMI, ZNAKI, ZAPLETI, DIAGNOZA, ZDRAVLJENJE,
OGTT, HbA1c

Vaje za utrjevanje

1. Opredeli, kaj pomenita besedi simptomi in znaki.

2. Naštej simptome in znake sladkorne bolezni.

3. Kako delimo zaplete sladkorni bolezni?

4. Kako se postavi diagnoza sladkorne bolezni?

5. Podrobno predstavi naslednje krvne teste merjenje sladkorja na tešče, HbA1c, OGTT in MTG.

6. Kdo se ukvarja z zdravljenjem sladkorne bolezni?

7. Kako se lahko preverja urejenost sladkorne bolezni?

8. Kakšna je optimalna raven krvnega sladkorja osebe s sladkorno boleznijo?

Simptomi, zapleti ter diagnoza in zdravljenje sladkorne bolezni

OŠ

 SIMPTOMI, ZNAKI, ZAPLETI, DIAGNOZA, ZDRAVLJENJE,
OGTT, HbA1c

Vaje za utrjevanje – rešitve

1. Opredeli, kaj pomenita besedi simptomi in znaki.

Simptomi so **občutki, zaznave in opažanja**, ki jih navede bolnik. Znaki so **objektivne meritve in opažanja**, ki jih zdravstveni delavec opazi pri bolniku.

2. Naštej simptome in znake sladkorne bolezni.

Simptomi in znaki sladkorne bolezni vključujejo:

- žeja, pogosto pitje tekočin,
- lakota,
- glavobol,
- pogosto uriniranje,
- motnje vida,
- suha koža,
- utrujenost in izčrpanost,
- slabost in bruhanje,
- okužbe sečil in spolovil,
- nenamerno hujšanje.

3. Kako delimo zaplete sladkorni bolezni?

Zaplete sladkorne bolezni delimo na **akutne** in **kronične**.

4. Kako se postavi diagnoza sladkorne bolezni?

Diagnoza sladkorne bolezni se običajno postavi **z uporabo različnih diagnostičnih testov, preučitvijo simptomov, znakov in anamneze** ter glede na situacijo in potrebe posameznika z dodatnimi testi.

5. Podrobno predstavi naslednje krvne teste merjenje sladkorja na tešče, HbA1c, OGTT in MTG.

Merjenje krvnega sladkorja na tešče:

Ta test meri raven glukoze v krvi na tešče. Pri sladkorni bolezni je običajno raven glukoze višja od 7,0 mmol/l.

Merjenje glikiranega hemoglobina (HbA1c):

S testom ocenimo povprečne vrednosti (sladkorja) v krvi v preteklih 2–3 mesecih. Izrazimo ga v odstotkih. Pri sladkorni bolezni je običajno raven HbA1c višja od 6,5 %.

Oralni glukozni tolerančni test (OGTT):

Ta test se uporablja za ugotavljanje motenj presnove glukoze. Vključuje merjenje ravni glukoze v krvi pred in po pitju raztopine z glukozo v določenih intervalih. Pri odraslih vrednost krvnega sladkorja višja od 11,1, 2 uri po OGTT mmol/l pomeni sladkorni bolezen.

Merjenje krvnega sladkorja po obroku (MTG):

z meritvami ocenimo ustreznost vnosa živil in delovanja zdravil.

6. Kdo se ukvarja z zdravljenjem sladkorne bolezni?

Z zdravljenjem sladkorne bolezni se ukvarja več zdravnikov: **osebni zdravnik**, ki pacienta napoti k **diabetologu**, ta pa v primeru zapletov osebo napoti k drugim zdravnikom (kardiolog, kirurg, okulist ...).

7. Kako se lahko preverja urejenost sladkorne bolezni?

Urejenost sladkorne bolezni se lahko preverja z določanjem krvnega sladkorja:

- v **venski** krvi (običajno v ambulanti in pri postavitvi diagnoze),
- v **kapilarni** krvi (osebe s sladkorno boleznijo lahko slednje preverjajo same doma) ali
- v **medcelični** (senzorski sistemi za kontinuirano merjenje glukoze).

8. Kakšna je optimalna raven krvnega sladkorja osebe s sladkorno boleznijo?

Ciljno območje glukoze v krvi pri zdravljenju sladkorne bolezni je **med 3.9 in 10mmol/l** (merjeno pred in po obrokih).